

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj in
praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 532.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Dr. Korošec govori.

Na obnem zboru Jugoslovanske kmet-
ske zveze je podal dr. Korošec obširen
političen referat, ki je bil od delegatov
soglasno odobren in ki se more zato sma-
trati kot oficijelen program SLS glede na
današnja politična situacija.

Povsem pravilno je označil dr. Korošec, da je težnja današnje politične situacije v boju proti korupciji in laži ter proti nezakonnosti in nepoštenju v našem javnem življenju. Še bolj pravilno in pozitivno pa je bilo, da je dr. Korošec z vsem poudarkom naglasil, da je slovenski narod v tem gigantskem boju z vsemi simpatijami na strani onih, ki se zavzemajo za to, da se enkrat za vselej iztrebi korupcija in nepoštenje. S to izjavo dr. Korošca se je SLS deklarirala za skupino okoli Ljube Jovanovića in tako govorila iz srca vsega slovenskega naroda, ki je v boju med poštenjem in nepoštenjem vedno in neomajno za poštenje.

Še bolj ko to izjavo pa pozdravljamo njegovo nadvse odločno poudarjanje, da je slovenski narod danes popolnoma ob strani svojega kralja. Prepotrebno je bilo, da je dala SLS to važno izjavo, ker se z njo so presekane vse intrige, ki so se z gromom na znano celjsko resolucijo ravno s »slovenske« strani uporabljale ne samo proti SLS, temveč tudi proti slovenskemu narodu.

Odobravamo zato osnovno misel dr. Koroševega referata, ne moremo se pa strinjati z njegovimi zaključki. Kot jedro vse politične situacije je označil dr. Korošec boj proti korupciji, vse svoje napade pa je uperil v glavni vrsti na slovenske radičevce. Ali je mar tu glavni štab korupcionistov? Ali mar niso ravno slovenski radičevci za boj proti korupciji najbolj naravni zavezniki?

Ni v tem srečnem položaju SLS, da bi mogla sama odločilno vplivati na razvoj političnih dogodkov v državi, temveč to more doseči le v koaliciji z drugimi močnimi strankami. Ni še dolgo od tega, ko je bila tudi SLS za časa Davidovičeve vlade ostro naslonjena na Radića in mnogo verjetnosti je, da bi se mogel sličen položaj ponoviti. Komu v korist pa naj bodo potem ti vehementni napadi na Radića? Ali pa je čutil šef SLS že sedaj potrebo, da pričinja pripravljati teren za volilni boj z Radičem?

Mislino, da bi bil znak mnogo večje preudarnosti, če bi dr. Korošec mesto napadov na Radića razvil misel skupnega nastopa Slovencev in Hrvatov proti korupciji. Tak skupen nastop bi mogel bolj takoj odločiti, zakaj če je bilo kdaj mogoče, da se je vladalo brez Hrvatov ali brez Slovencev, potem je gotovo to, da danes ni mogoče vladati obenem brez Hrvatov in brez Slovencev.

Ce se je slovenski narod izjavil za one, ki so proti korupciji, potem je tudi logično, da jih podpre z vsem svojim političnim vplivom. In s slovensko-hrvatskim nastopom bi se to zgodilo.

S tem nastopom pa bi bilo tudi rešeno vprašanje vstopa SLS v vlado, ker v zvezi s Hrvati, oprta na mandate HSS, se SLS ne bi imela bati, da bi zatajila svoj program.

Bila bi to realna politika, ki bi bila Sloveniji v korist in tudi ne SLS v škodo, dočim pa tega ni mogoče reči o politiki, ki odganja SLS od sodelovanja v vladi. Lepo se sicer sliši, če pravi dr. Korošec, da mora vsaka vlada skrbeti tudi za Slovence. Toda vsi vemo, da je realnost čisto druga in da bo za Slovence preskrbljeno le tedaj, kadar bodo oni v vladi kontrolirali, kako se izdajajo državni dohodki.

Pravilno je bilo jedro izvajanj dr. Korošca, toda žal je ostal dr. Korošec le na

Ljuba Jovanović zahteva zadoščenje.

Beograd, 5. maja. Ljuba Jovanović je glede na svojo izključitev iz radikalne stranke poslal klubu poslancev radikalne stranke obširen protest, v katerem pravi med drugim:

Nikola Pašić je kot predsednik glavnega odbora radikalne stranke zagrešil proti njemu celo vrsto krivic in nezakonnosti, ki so v nasprotju z elementarnimi načeli pravičnosti in s pozitivnimi predpisi statuta radikalne stranke. Prvič nekaj delegatov, ki so se udeležili seje glavnega odbora, sploh ni bilo pravilno izvoljenih. Drugi delegati so zopet prišli z vezanimi mandati.

Dalje Jovanović v svojem protestu govori, kako je Pašić vodil razpravo. Ko se je Jovanović javil za besedo, da bi se takoj branil proti obtožbi, mu je predsednik to odklonil in izjavil, da ne sme govoriti. S tem je samo pokazal, da je bil Jovanović že vnaprej obsojen.

Jovanović navaja nato razna določila statuta, s katerimi dokazuje, da se je vsa stvar vodila popolnoma v nasprotju s pravili in statuti radikalne stranke.

Nato dokazuje, da so motivi obtožbe čisto neosnovani in navaja razloge, s katerimi izpodbija obtožbo.

»S tem protestom,« pravi Jovanović, »se obračam na klub radikalnih poslancev zato, ker je glavni odbor prekoračil

svoje področje in svoje pravice in me, dasi nepristojen, po predlogu Nikole Pašića in Dimitrije Protića obsodil. O tem, kakor tudi o vsakem drugem predmetu pa bi smel odločati edinole poslanski klub.

Člen 74 ustave predpisuje, da poslanec ne more sprejeti obveznih navodil od svojih volilcev, temu dosledno pa tudi ne od kake stranke ali od kakega glavnega odbora.

Jasno je, da se je vse to zgodilo po iniciativi Nikole Pašića in pod pritiskom njegove osebne avtoritete. To pa je proti splošnemu parlamentarnemu redu in proti duhu našega državnega prava. Tisti, ki niso imeli pravice o meni odločati, so odločali. Poslance pa, ki so edini imeli pravico o tem glasovati, je Pašić odstranil. Absurdno je samo misliti, da bi imel načelnik stranke pravico tako, kakor se njemu zdi, operirati bodisi z glavnim odborom, bodisi s poslanskim klubom.

Glavni odbor radikalne stranke mi je napravil veliko krivico. Zato z upravičenostjo pričakujem, da dobim od radikalnega poslanskega kluba popolno zadoščenje. Če bi se to ne zgodilo, ne bom prihajal niti na seje kluba, niti ne bom sodeloval pri njegovem delu.

Splošna stavka v Angliji.

London, 5. maja. Stavka je splošna. Včeraj zarana so se delavci v velikih množicah zbirali po ulicah. Promet na podzemskih železnicah je popolnoma ustavljen. Delavnice so zaprte. Delavstvo v povorkah hodi po mestu. V vsej državi je promet zaustavljen. V Manchestru in v Južnem Walesu so vlaki obstali na mestu, kjer jih je dohitela odredba o proglasitvi stavke. Do večjih incidentov ni prišlo nikjer. Dosedaj še ni nobenih vesti o kakšnih uspešnih pogajanjih med stavkajočimi in med vlado. Vlada je s svoje strani ukrenila vse, kar ji velevala opreznost. Veliko število rezervistov je poklicanih pod orožje. Ti krenejo lahko vsak čas v polni bojni opremi na določeno mesto.

Vladi prizadeva največ skrb promet. V ta namen je organizirala prostovoljske oddelke, ki naj bi skrbeli za redn promet. Prostovoljski oddelki so organizirani tudi za oskrbovanje mesta z živežem.

Generalna stavka ne izziva takega vtisa, kakor ga napravljajo stavke na kontinentu. Poštni in brzojavni uslužbenci delajo normalno, prav tako tudi nameščenci v trgovinah. Tudi banke in hoteli poslu-

jejo kakor običajno. Le v prometu se opažajo težkoče. Nameščenci, ki hočejo na delo, morajo uporabljati drugačna vozila kakor sicer. Pa tudi v tem ni takih težav, kakor so se pojavljale na kontinentu, ker ima na Angleškem malone vsak delavec in nameščene ali kolo ali motorno kolo. Razentega pa vozijo sedaj na mesto železni avtobusi.

Delavci odhajajo iz delavskih središč v sela in v manjša mesta.

Nekatere železniške družbe so najavile že omejitev prometa, vendar se misli, da bo mogoče stopnjama vzpostaviti normalen promet.

Nikjer se ni rušil mir. Oskrbovanje Londona z živežem se vrši brez prestopa.

INTERNACIONALA BO DALA STAVKUJOČIM 200 MILIJONOV HOLLANDSKIH GOLDINARJEV.

Amsterdam, 5. maja. Tajnik internacionale je izjavil novinskim zastopnikom, da bo internacionala dala stavkajočim delavcem v Angliji podporo v višini 200 milijonov goldinarjev.

jave so bile vržene v javnost z gotove strani, da bi se tako izzvali novi spori.

Beograd, 5. maja. Državni podsekretarji HSS, ki bi bili morali včeraj popoldne prisesti, še vedno niso prisegli. Prisegli pa bodo danes.

PASIČEVCI ZAHTEVAJO DEMISIJO MAKSIMOVIĆA.

Beograd, 5. maja. Na današnji seji radikalnega kluba, ki bo neposredno pred sestankom narodne skupščine, se bo, — tako se pričakuje —, dosedanji predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković odpovedal predsedstvu in bo na njegovo mesto izvoljen Nikola Pašić.

Iz krogov, ki so blizu Pašiću, se doznava, da bodo Pašićevi radikali zahtevali, da pojde minister notranjih del Boža Maksimović iz vlade. Ako bi se to ne zgodilo, bi podali ministri Miletić, Simonović in Gjuričić ostavko in s tem izzvali vladno krizo.

'Dom' o političnem položaju.

Zagreb, 5. maja. V današnjem »Domu« je napisal St. Radić daljši članek o nekaterih važnih političnih vprašanjih. Najprej pove Radić, zakaj ni v vladi. Pravi, da zato ne, da bi se v radikalnem klubu ne razpravljalo o tem, kako je to, da Pašića ni v vladi, Radić pa je. Najvažnejše je, ali bo radikalna stranka nadaljevala politiko sporazuma s Hrvati, ki jih predstavlja HSS in ali bo očistila vrhove državne uprave pred vsako korupcijo, ali pa namerava obnoviti prejšnjo svojo politiko s Pribečevićem in tako še dalje ščititi korupcijo.

Nadalje se bavi z vprašanjem dr. Nikića in dr. Šuperine, ki sta ostala v vladi in razlaga, kako je do tega prišlo. Dr. Nikića in dr. Šuperino je naprosil, da naj s predsednikom kluba Dragotinom Kovačevićem vodita pogajanja s predsednikom vlade na podlagi sodelovanja seljaške in radikalne stranke. Predsednik Stepan Radić sicer ne gre v vlado, a zahteva, da ostane položaj HSS in hrvatskega seljaškega kluba v vladi neoslabljen, t. j. stranka mora obdržati svojih pet ministrstev, torej tudi ministristvo prosvete. To zahtevo so zastopali najodločnejše in jo obrazložili najtemeljiteje. Vsi trije so zastopali hrvatske stališče po Radićevih navodilih. Na ta način je bilo z dejanjem in ne samo z besedami najočitneje dokazano edinstvo hrvatskega seljaškega kluba in HSS napram radikalom. Radikalni člani so zastopali mnenje, da je bilo ministristvo prosvete poverjeno samo Stepanu Radiću kot predsedniku HSS in da namesto tega ministristva, ki ima politično obeležje, lahko dobi HSS ministristvo za poljedelstvo in vode. Hrvatski odposlanci so to sprejeli in so po Radićevih navodilih zahtevali za hrvatsko seljaško stranko štiri državne podsekretarje in sicer v ministristvu prosvete in financ, kakor je to že bilo prej, in dva nova v ministristvu notranjih del in v ministristvu za promet. Podtajnik za socialno politiko dr. Konjević je že prej prosil predsednika, da ga pusti iz kombinacije, ker je absolutno potreben v Zagrebu pri vodstvu stranke kot njen tajnik.

Dr. Šuperina in dr. Nikić sta dobro izvedla stvar in Radiću ni bilo treba drugega, kakor da vso stvar odobri. Protestira proti radikalnemu mnenju o ministristvu prosvete, ker je za bodočnost absolutno nedopustno in neizvedljivo, da bi HSS od 6 velikih ministrstev ne imela nobenega. Dalje pravi Radić, da Uzunović ni Pašićev človek, temveč se je z vso dušo zavzel za narodni sporazum. Kar se tiče vprašanja, ali bi Pašić prisel zopet lahko na vlado, je Radić izjavil, da v tem parlamentu ne več; le če bi Pašić in Pribečević pri volitvah, ki bi jih ne vodila sama, dobila večino, bi bilo to mogoče. Po Radićevem prepričanju pa bi se z volitvami kriza ne rešila.

VLADI ZASIGURANA VEČINA.

Beograd, 5. maja. Po popoldanskem sestanku Uzunovića s Pašićem je Uzunović izjavil: Situacija je sedaj takorekoč mirujoča. Na vprašanje novinarjev, kako je stvar z dr. Pernerjem, je Uzunović rekel: Čital sem Pernerjev popravek v listih, nisem pa še videl službenega poročila odothnih lokalnih oblastev o Pernerjevem govoru.

Uzunović je s Pašićem razpravljaj o stvareh, ki se tičejo današnjega sestanka narodne skupščine. Kakor povsem izgleda, je Uzunovićevi vladi definitivno zagotovljena večina.

Dnevne vesti.

Jernej pl. Andrejka-Livnogradski.

Včeraj zjutraj je preminul v Ljubljani podpolkovnik v p. Jernej pl. Andrejka-Livnogradski.

Pokojnik se je rodil l. 1850. v Dolenjah, občina Rova. Po gimnazijskih študijah v Ljubljani je absolvirao kadetno šolo v Innsbrucku, nakar je bil pridelen 17. pešpolku, kjer je služboval 25 let. Nato je bil premeščen kot major k cesarski gardi na Dunaj, kjer je avanziral za podpolkovnika. Leta 1909. je stopil v pokoj.

Bil je eden izmed redkih avstro-ogrskih oficirjev, ki ni nikdar zatajil svoje narodnosti. Pri moštvo je bil izredno priljubljen.

Na Dunaju je pomagal vsakemu slovenskemu rojaku z intervencijami pri svojih visokih zvezah. Specielno marsikateri nekdanji akademik se ga hvaležno spominja.

Njegova rojstna občina ga je imenovala za zasluge, ki si jih je stekel zanj, za častnega občana. Večina občinskih institucij kot vodovod, šola itd. je bila ustvarjena z njegovo pomočjo.

V svoji mladosti je pisal pokojnik svoje vojaške spomine. Bili so pisani s prijetnim humorjem. Splošno znana je njegova knjiga »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini«.

Slovenski narod bo ohranil Jerneja pl. Andrejko v hvaležnem in častnem spominu.

Razprava dr. Pestotnik proti našemu glavnemu uredniku A. Zelezničarju se ne vrši v sredo dne 12. t. m., temveč v torek dne 11. t. m. ob 12. uri.

Aretacije slovenskih komunistov. Na zahtevo celjskega sodišča je bil zadnji ponedeljek aretirani znani komunist Marcel Zorja, ki se bo moral zagovarjati radi svojega govora v Trbovljah. Dalje je aretiranih tudi par komunističnih omladincev.

Pokojnine diurnistov. Centralna komisija za izvedbo uradniškega zakona je odgovorila na opetovana vprašanja glede pokojnin rodbinam diurnistov, da osebe, ki vstopijo v državno službo kot diurnisti s tem ne izgube pravice do pokojnine v smislu čl. 154. uradniškega zakona.

Naša država se ne udeleži panislanskega kongresa. Kot poročajo, je naša vlada odklonila ponudbo Reisa el Ulema Čavševića, ki je predlagal, da se ga pošlje na panislamski kongres v Kairo kot zastopnika bosansko-hercegovinskih muslimanov. Kot vzrok navaja naša vlada dejstvo, da tudi Francija in Perzija ne pošljeta na kongres nobenih zastopnikov. Na drugi strani se trdi, da je Reisa el Ulema ponudba posledica vpliva angleške vlade, ki želi dvigniti na ta način svoj ugled pri mohamedancih.

Redukcija delavcev. Smodnišnica v Kamniku namerava odpustiti tekom meseca maja kakih 40 delavcev. Draginjske doklade jim je odtegnila že s 1. aprilom. Kot se zatrjuje, namerava vojaška uprava smodnišnico preložiti v Srbijo.

Slovesna otvoritev beogradske univerzitetne knjižnice. Kot poročajo iz Beograda, se otvorila tam dne 6. maja univerzitetna knjižnica. Obenem se preloži temeljni kamen za novi dijaški dom.

Kredit za novi aerodrom v Novem Sadu. Ministarstvo vojne in mornarice je odobrilo kredit 1.500.000 Din za vzpostavitev novega aerodroma v Novem Sadu.

Ljubljana v Transvaalu. Neka ljubljanska tiskovna je dobila iz Hamburga pošiljko vzorcev z naslovom »Ljubljana v Transvaalu«. Pošiljka je romala v Transvaal, kjer je popravi nek sicer sposoben, toda nekoliko zaostali poštni uradnik naslov ter adresiral pošiljko za »Ljubljana v Avstriji«. Tako je prišel paket v Avstrijo in končno v Jugoslavijo.

Razpisana mesta vojaških kemikov. Artiljerijsko tehnični oddelek ministrstva vojne in mornarice sprejme štiri doktorje kemije ali pa inženjerje kemike, da jih nastavi kot civilne uradnike ter pošlje v inozemstvo v svrhu praktične izobrazbe v vojni kemiji (izdelovanje smodnika, razstreliv itd.). Kompetentni morajo biti naši državljani. Kandidate izbere artiljerijsko-kemični oddelek dne 15. septembra 4. l. Prošnje naj se vpošljejo do 15. avgusta. Prošnjem je priložiti: rojstni list, poročni list, potrdilo o starosti otrok, šolska spričevala, potrdilo o državljanstvu in dosežanjem poklica, pravno spričevalo, zdravniško spričevalo in uradno potrdilo o odsluženju vojaški dolžnosti.

Iz zdravniške službe. Za okrožno zdravniško v Trzinu je imenovana dr. Tekla Keuk.

Iz vojaške službe. Imenovani so: Pri peloti Erih Lileg za kapetana I. razreda; v sanitetni službi privatni zdravnik dr. Davorin Flis za sanitetnega poročnika; v ekonomski branži Josip Sever in Martin Naglič za kapetana II. razreda, Fran Bezljaj za poročnika; pri orožništvu pa orožniški kapetan Fran Dekval za majorja.

Razpisano mesto. Pri srezkem hidro-tehničnem oddelku je razpisano mesto gradbenega ali kulturnega inženjerja. Podrobnosti glej v »Uradnem listu«.

Mašinska podoficijska šola mornarice v Gjenevici (Boka Kotorska) se prične dne 1. oktobra 1926 in traja dve leti. Sprejemajo se 16 do 19letni mladeniči, ki so dovršili najmanj štiri razrede osnovne šole in prebili vsaj dve leti v kovaškem, mehaničnem, kletarskem, ključavničarskem, strgarskem, šoferskem, električarskem, monterkem ali kakem drugem slonem obrtu. Prošnje za sprejem se morajo vlagati najkasneje do 31. avgusta 1926. Vsi pogoji za sprejem v to šolo so razvidni iz razglasa, ki je nabit na magistratu.

Reforma seksualne zakonodaje na Češkoslovaškem. Novi češkoslovaški načrt kazenskega zakonika vsebuje celo vrsto novih

določb glede seksualne kazenske zakonodaje. Najvažnejše je zvišanje starostne meje za absolutno zaščito mladine pred spolno zlorabo od 14 na 16 let. Obenem se ima reformirati tudi določba obtega državlanskega zakonika glede za možitev potrebne starosti, ki se zviša takisto na 16 let. Kaznjivo je ne samo spolno obtevanje z osebami pod 16 leti, temveč tudi vsako nenravno dejanje na takih osebah. Kaznjivo je prav tako vsako nenravno dejanje, izvršeno pred takimi osebami v namenu, da bi se njih spolni nagon razburjal, povečal ali pa zadovoljil. Določba se pa ne nanaša na slučaj, če je otrok samo slučajno priča spolnega obtevanja, kot n. pr. vsled stanovanjske bede. Na Češkoslovaškem je bil doslej veljaven stari avstrijski kazenski zakon, ki je veljaven tudi pri nas in glede katerega trdijo nekateri, da je v tem oziru zaostal in pomanjkljiv.

Mednarodni kongres katoliških telovadnih društev se vrši od 3. do 5. septembra v Rimu. Cilj kongresa je manifestacija katoliške misli.

Pomiloščenje v Bolgariji. Te dni je bilo pomiloščenih v Bolgariji 126 oseb, obsojenih po zakonu o zaščiti države. Med pomiloščenici se nahaja več takih, ki so bili obsojeni radi atentata v Sv. Nedeljski cerkvi.

Velik požar v Brčkem. V Brčkem je izbruhnil te dni požar, ki je uničil 10 trgovin. Škoda se ceni na 10.000.000 Din.

Požarna katastrofa v Mikulovu. V moravskem mestu Mikulovu je izbruhnil te dni požar, ki je uničil okrog 100 hiš. Okrog 200 rodbin je brez strehe. Škoda znaša par milijonov čl. kron.

Katastrofa na vodi. V varški luki so spustili te dni s parnika »Sophia« čoln s 35 pasažirji. Vsi delavci parnika morja se je čoln potopil. 15 oseb, večinoma uglednih meščanov, je utonilo.

Ponarejevalci bankevev v Olaszliszki. Lonsko jezen se je pojavila na Madjarskem velika množica potvorenih emilijonov novčanic. Preiskava je ugotovila, da so izvirali iz okolice Olaszliszke. Kot dozdajen falsifikator je bil aretirani nekak tamkajšnji tiskar Samuel Friedländer. Budimpeštanska policija je ugotovila, da je bilo izdanih v promet vsega skupaj 2400 falsifikatov. Nekoliko so jih izsledili tudi na Dunaju, kjer so aretirali kot razširjevalca trgovca Jenőja Weingartna in privatnega uradnika Maksa Bergerja. Razven tega so konfiscirali v Budimpešti cel kovček potvorenih emilijonov novčanic. Izkazalo se je, da je zapletenih v zadevo veliko število oseb. Sled je vodila celo v Rumunijo. V Brasovu so izdelovali člani te družbe potvorne 10 kronske češkoslovaške in 100 lejske rumunske novčance. Organizacija je tako razsežna, da se vrše v zvezi s to afero te dni zopet aretacije na Madjarskem, na Dunaju in v Brasovu. Zdi se, da gre za drugo madjarsko falsifikatovsko afero, ki za prvo ne zaostaja mnogo.

Bivši predsednik republike obsojen na smrt. Bivši predsednik kavkaške republike Funtikov, ki je bil obtožen, da je dal ustreliti 35 sovjetskih komisarjev, je bil obsojen te dni od sovjetskega sodišča v Baku na smrt. Za pomiloščenje noče prositi. Radi tega je vložil prošnjo njegov zagovornik na svojo pest. Doumeva se, da bo amnestiran. Funtikov se ima zahvaliti za obsodo svoji lastni hčeri. Bil je član socialnerevolucionarne stranke, ki boljševikom odločno nasprotuje, dočim je njegova hčerka navdušena komunistinja in članica komunistične omladine. Po njenem mnenju ji ni dopuščala vest, da bi ostal njen oče radi umora 35 komunistov nekaznovan. Zato ga je ovadila. Funtikov se je zagovarjal, da falsifikacija ni odredil on, temveč komendant angleških čet, ki so imele takrat Baku zaslediti.

Linčanje zamorca. V mestu Poplarville v državi Mississippi je bil linčan te dni za moree. Jackson je bil osumljen umora dveh naravoslovcev-državnih uslužbencev. »Velika jury«, ki ima v takih slučajih odločati, če pride obdolženec pred sodišče ali ne, se ni mogla takoj odločiti. Ko je prebivalstvo to izvedelo, je sklenilo, da bo zamorca linčalo. V temni noči je navalila na policijski zapor številna množica. Linčarji so zvezali policijske stražnike — ki so si dali to prav radi dopasti, kar jim ni prišlo niti na um, da bi riskirali za zamorca življenje — nato so vložili v zapor. Dva maskirana linčarja sta stopila k telefonu ter obvestila službojoče uradnike, da se ne smejo vrstiti zaenkrat nobeni telefonski pogovori. Ostali linčarji so se podali pred celico zamorca, slekli sukne in jeli žgati železno mrežo na vratih. Zamorec je dobil med tem od strahu živčni napad. Bartal je z glavo in nogami v zid. Ko so vložili v celico, so vlekli črncu na bližnji most, kjer so ga obesili, nakar so se odpravili v avtomobilih na razne strani. Ljudje, ki so govorili linčanje ne da bi se ga adeležili, so osvobodili zvezane policije ter obvestili policijskega šefa. Ta se je podal na most ter zamorca lastnoročno odrezal, dal svojim uslužbencem nalogo, da ga pokopajo ter šel mirno spat.

Linčanje zamorca. V mestu Poplarville v državi Mississippi je bil linčan te dni za moree. Jackson je bil osumljen umora dveh naravoslovcev-državnih uslužbencev. »Velika jury«, ki ima v takih slučajih odločati, če pride obdolženec pred sodišče ali ne, se ni mogla takoj odločiti. Ko je prebivalstvo to izvedelo, je sklenilo, da bo zamorca linčalo. V temni noči je navalila na policijski zapor številna množica. Linčarji so zvezali policijske stražnike — ki so si dali to prav radi dopasti, kar jim ni prišlo niti na um, da bi riskirali za zamorca življenje — nato so vložili v zapor. Dva maskirana linčarja sta stopila k telefonu ter obvestila službojoče uradnike, da se ne smejo vrstiti zaenkrat nobeni telefonski pogovori. Ostali linčarji so se podali pred celico zamorca, slekli sukne in jeli žgati železno mrežo na vratih. Zamorec je dobil med tem od strahu živčni napad. Bartal je z glavo in nogami v zid. Ko so vložili v celico, so vlekli črncu na bližnji most, kjer so ga obesili, nakar so se odpravili v avtomobilih na razne strani. Ljudje, ki so govorili linčanje ne da bi se ga adeležili, so osvobodili zvezane policije ter obvestili policijskega šefa. Ta se je podal na most ter zamorca lastnoročno odrezal, dal svojim uslužbencem nalogo, da ga pokopajo ter šel mirno spat.

CANKARJEVA PROSLAVA V LJUBLJANSKEM DRAMSKEM GLEDALIŠČU

v soboto 8. t. m. ob 8. uri zvečer. Nastopi cela vrsta književnikov z recitacijami iz Cankarjevih del. Preskrbite si pravočasno vstopnice.

Ravnateljstvo zdravilišča Rogaska Slatina vabi vse one cenjene umetnike in društva, ki nameravajo prirediti v bodoči sezoni koncerte, gledališke predstave ali druge umetne večere, da se prijavijo najpozneje do dne 25. maja. Poznejše prijave se pod nobenim pogojem ne bodo vpoštevale, pravočasno pa v prvi vrsti po umetniški višini prireditelja in razpoložljivih terminih.

— Opozorilo članom Okrožnega urada za zavarovanje delavcev, bivajočim v področju ljubljanske ekspozitive. Radi preselitve ambulatoirjev in ekspozitive v novo uradno poslopje na Miklošičevi cesti št. 20, pritrilje, se od srede, dne 5. maja 1926 dalje vrše vsak delavnik ordinacije gg. zdravnikov po naslednjem redu: **Za splošno medicino:** Od 8. do 10. ure g. dr. Janežič Pavel; od 9. do 11. ure g. dr. Zajec Ivan; od 11. do 12. ure g. dr. Kanc Pavel; od 12. do 17. ure g. dr. Drobnič Ivan. — **Za pljučne bolezni:** Od 12. do 13. ure g. dr. Jamar Tone. — **Za kirurgijo (rane, telesne poškodbe in pod.):** Od 14. do 15. ure g. dr. Krnjak Pavel; od 16. do 17. ure g. dr. Minač Franc. — **Za otroške bolezni (obenem posvetovalnica za matere):** Od 14. do 15. ure g. dr. Derč Bogdan. — **Za ženske bolezni in porodništvo:** Od 11. do 12. ure g. dr. Pintar Ivan. — **Za kožne in spolne bolezni:** Od 13. do 14. ure g. dr. Demšar Jernej (v četrtih ne ordinira). Začasno, do nabave instrumentov ter oprave, ordinirajo na svojih stanovanjih: **Za živčne bolezni:** Od 14. do 15. ure g. dr. Robida Ivan (ordinira v Dalmatinovi ulici št. 3, pritrilje). — **Za očne bolezni:** Od 9. do 11. ure g. dr. Deceani Ernest (ordinira v Franciskanski ulici št. 4, pritrilje). — **Za bolezni v ušesih, nosu in vratu ter očne bolezni:** Od 11. do 12. ure ter od 14. do 15. ure g. dr. Pogačnik Josip (ordinira na Kralja Petra trgu št. 8, pritrilje). Nakaznice za zdravnika se izdajajo na Miklošičevi cesti št. 20, pritrilje, levo, vsak delavnik od 8. do 17. ure. Pravica do pomoči ob bolezni in nezgodi se dokaže s potrdilom delodajalca (§ 15. ZZZ), da je zavarovane resnično zaposlen. Gg. delodajalci, ki imajo vsvojih obratnih afiširane razpredelce o dosedanjih ordinacijah, se naproša, da popravijo na njih naslednje izpremembe: G. dr. Demšar Jernej ordinira od 13. do 14. ure (mesto od 8. do 9. ure). G. dr. Jamar Tone ordinira od 12. do 13. ure (mesto od 13. do 14. ure). G. dr. Pintar Ivan ordinira od 11. do 12. ure (mesto od 13. do 14. ure).

Ljubljana.

1— Poročil se je danes v cerkvi ž. gg. očetov Franciskanov gospod inženier Viktor Zupanec, sin pokojnega dvornega svetnika dr. Frane Zupanca, z gospodično Zoro Dolničarjevo, učiteljico iz znano prikljubljene družine Vekoslav Dolničarjeve. Novoporočencema naša najiskrenejše čestitke!

1— O moderni umetnosti v Evropi bo govoril v četrtak ob 8. zvečer v Mestnem domu srbski pesnik Drainac, ki je pravkar prišel iz Pariza. Predavanje bo združeno z recitacijami pesmi. G. Drainac je znani bojevnik mlade umetniške generacije v Srbiji. Več njegovih del se sedaj prevaja v francoščino in italijansko. Ker je znan z vsemi vodilnimi evropskimi književniki, kakor z Unamunom, Marinettijem, Rollanom in drugim, obeta biti njegov nastop zelo zanimiv.

1— Oblastna zadruga slaščičarjev, medicinarjev in izdelovalcev kandi v Ljubljani ima danes dne 5. maja ob pol 8. uri zvečer v restavraciji Miklič »Pri južnem kolodvoru«, Kolodvorska ulica izreden občni zbor. Spored: 1. Poročilo načelnika. 2. Preprečitev konkurence v slaščičarstvo posegajočih obrtov. 3. Program kongresa jugoslovanskih slaščičarjev, medicinarjev in izdelovalcev kandi itd. 4. Razgovor o obligatnem pristopu za »Samopomoč«. 5. Nasveti in predlogi. 6. Slučajnosti.

Maribor.

m— Prosvetni oddelek v Mariboru je ostal 1. maja brez plače. Da ni nakazila, se utemeljuje s tem, da je v novem proračunu že predviden prosvetni inspektorat v Ljubljani in da je zanj kritje tu, a za prosvetne oddelke, ki še obstajajo, pa ga ni. Pri uspostavljenju prosvetnega inspektorata v Ljubljani in likvidaciji prosvetnih oddelkov v Ljubljani in Mariboru bo nastala velika zmešnjava. V proračunu za leto 1926-27 je predvidenega kritja samo za 17 oseb. Oba dosedanja prosvetna oddelka skupno pa imata nad 30 zaposlenih oseb, torej je jasno, da bo treba tu nekaj ukreniti, da se spravi vse dosedanje uslužbence pod streho, da se jim da kruh. — 1. aprila se je prosvetno oseboje drž. namestencev čudilo, da je sploh mogoče kot poročajo listi, da učiteljstvo v Zagrebu ne dobiava točno svojih prejemkov izplačanih. Sedaj ko čutijo to na lastni koži, pa verjamejo.

m— Avto-promet Maribor—Slatina Radenci. Uprava kopalnišča Slatina Radenci, namerava s 16. majem uvesti družabne avtoizlete. Potrošek za eno osebo je preračunjen na 150 Din. S to vsoto so kriti: vožnja tja in nazaj, kosilo, večerja, kopel in mineralni vodi s perilom in postrežbo ter vstopnina na razne zabave. Kopalniška sezona se prične s 16. t. m. in bi bila ta dan prva vožnja. Seveda mora biti primerno število interesentov za to. Avto-izletni promet bi se vzdrževal do 12. septembra 1926 l.

m— Požar je izbruhnil v nedeljo zvečer okoli 9. ure pri posestniku Pelelu na Koka-kah pri Mariboru. V trenutku je bilo vničarsko poslopje in hlevi v plamenih. Takoj došla požarna bramba iz Maribora je rešila, kar se je dalo rešiti. Ogenj je vpepelil obe poslopji. Kako je požar nastal, ni pojasnjeno.

m— Srčna kap je zadela v nedeljo ob 10. dopoldne šiviljo Antonijo Šneider v Strossmajerjevi ulici. Takoj došli zdravnik je mogel ugotoviti samo smrt.

m— Izvršni odbor »Udruženja vojnih invalidov« je razveljavil izvoljeni novi odbor mariborske sekcije. Da delo ne zaostaja je postavil za gerenta mariborske sekcije Antona Goleza, trafikanta v Mariboru.

m— Nova usnjarna v Mariboru. G. Kohnstein je zgradil v okolici Maribora (Nasipna ulica — Pobrežje) novo moderno opremljeno usnjarno. Izdeloval bo v prvi vrsti kožuhovine. Redkost v naši državi.

Kratke vesti.

Italijanska vlada je sklenila z egiptsko vlado dogovor glede skupnega izkoriščanja jezice katija v Egiptu. Dogovor velja za 20 let.

Turška vlada je prepovedala prodajo šampanjca in viskija.

Prince Napoleon, bonapartistični pretendent na francoski prestol je umrl v Bruslju.

Italijanski časopisi so povišali ceno od 25 na 30 stotink.

Prosveta.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALISCA
V LJUBLJANI.

Drama:

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 5. maja: Pygmalion. — Red A.
Četrtek, 6. maja: Borba. — Izven.
Petek, 7. maja: Idiot. — Red E.

**PROGRAM JUBILEJNIH PRIREDITEV
SK ILIRIJE.**

Petek, dne 7. maja ob 18. uri jubilejni junior, nogometni turnir.
Sobota, dne 8. maja ob 13. uri ženska lahka atletika; ob 17 $\frac{1}{2}$ junior, nogom. turnir. Hašk: Gradjanski.
Nedelja, dne 9. maja ob 9. uri slavnostna glavna skupščina; ob 14. uri slavnostna otvoritev na igrišču; ob 14 $\frac{1}{2}$ damski nacionalni lahkoatletski meeting; ob 16 $\frac{1}{2}$ finalni nog. tekmi juniorskega turnirja.
Sreda, dne 12. maja ob 15. uri otvoritev tenisturnirja, popoldne eventuelne izločilne tek-

me ljubljanskih prijavitelcev moškega internacional. lahkoatl. meetinga.
Četrtek, dne 13. maja popoldne in popoldne tenisturnir; ob 10. damski cross-country; ob 14 $\frac{1}{2}$ moški internacional. lahkoatl. meeting; sodelujejo jugoslovanski in avstrijski atleti (Gradec, Celovec).
Petek, dne 14. maja ob 18. uri nog. tekma (domač protivnik).
Sobota, dne 15. maja popoldne in popoldne tenisturnir; ob 14.—16. ure dve hazena tekmi; ob 16.—19 $\frac{1}{2}$ dve nogometni tekmi turnirja.
Nedelja, dne 16. maja popoldne zaključek tenisturnirja; ob 14.—16. ure dve hazena tekmi; ob 16.—19 $\frac{1}{2}$ dve tekmi nogometnega turnirja.
Tajništvo jubilejnega odbora SK Ilirije.

Gospodarstvo.**ZAHTEV PEKOV IN SLAŠČICARJEV.**

Iz pekovo-slaščičarskih krogov smo prejeli:
Dne 21. aprila 1926 je imel obrtni odsek

zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpravljati o prošnji pekov za pravico izdelovanja slaščic. Ni znano mnenje, ki ga je zavzel v tej zadevi odsek. Znano nam pa je, da imamo peki po obrtnem zakonu pravico do črnega in luksuznega pekarskega, in da spada vsako izdelovanje moka s primesjo sladkorja in drugih ingerenc v obrt slaščičarjev. To stališče zavzemamo stari peki, dobro vedo, da imamo z vednim napredkom izdelovanja belega kruha dovolj posla, dočim prepuščamo tovarišem slaščičarjem njihov odgovorno delo. Zajedno naši prijatelji slaščičarji pravijo, da bi tudi sami bili zmožni peči bel kruh, ako bi jim tega ne branila njih stanovska čast in zavest, da nočejo biti šušmarji.

Pošteni pripadniki obeh obrti upamo, da bode obrtna oblast obravnavala zadevo v smislu tozadevnih obrtnih predpisov, s čimer bo ustrezno ogromni večini prizadetih in nikakor ne po želji nekaterih umazane konkurence se poslužujočih zezedavcev.

Položaj, ki ga spriču ogromnih bremen zavzemamo, je itak že dovolj težak, zato pač lahko upravičeno zahtevamo, da tudi oblasti

vsako protiposlovno poseganje v naše pravice, s katerim se naš obstoj ogroža, pa bodi od katerekoli strani že v kali zadržo.

LJUBLJANSKA BORZA.
v torek, 4. maja 1926.

Vrednote: Celjska posojilnica d. d., Celje den. 192, bl. 193, zaklj. 193; Šešir, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 101, bl. 102, zaklj. 102.

BORZE.

Zagreb, 4. maja. Devize: Newyork ček 56.562—56.862, London izplačilo 274.98 do 276.18, ček 274.8—276, Milan izplačilo 226.71 do 227.97, ček 226.65—227.95, Dunaj 800.75 do 804.75, ček 800.65—804.65, Berlin 1351 do 1355, Pariz 0—187.5, Praga 167.91—168.91, ček 167.9—168.9, Curih 1095 $\frac{1}{2}$ —1099 $\frac{1}{2}$, ček 1096.048—1100.048.

Curih, 4. maja. Berlin 123.05, Beograd 9.11, Newyork 516.875, London 25.085, Pariz 16.90, Praga 15.3025, Milan 20.74, Bukarešta 1.78, Budimpešta 0.007240, Sofija 3.7275, Dunaj 73.025.

Jack London:

Morski vrag.

»Gospod Van Weyden govori avtoritativno,« se je nasmejal Wolf Larsen.

Prikimal sem z glavo in ona je napeto čakala, kaj porečem.

»Sedaj se že da govoriti z njim,« je nadaljeval Larsen, »čudovito se je poboljšal. Ampak videti bi ga morali takrat, ko je prišel na krov. Bolj klavne usmiljenja vredne človeške podobe si človek še misliti ne more. Ni res tako, Kerfort?«

Kerfort, tako naravnost ogovorjen, se je tako zganil, da mu je nož padel na tla; vendar se mu je nekako posrečilo, da je godrnjaje pritrdil.

Razvil pa se je s tem, da je lupil krompir in pomival posodo. Kaj, Kerfort?«

Ta človek je zopet zagodrnjal.

»Poglejte ga, kakšen je sedaj. Res je, da ni tak, da bi mu rekli mišičnat, vseeno pa ima mišice, vse več kot takrat, ko je prišel na krov. In noge ima tudi, da stoji na njih. Če ga pogledate, si ne bi mislili, ampak izprva kar ni mogel sam stati.«

Lovei so se hehetali, ona pa se je sočutno ozrla po meni, kar me je več kot poplašalo za Wolf Larsenovo odurnost. Resnica je, da je bilo že tako dolgo, odkar mi je kdo izkazal sočutje, da sem bil ginjen in sem odtedaj z veseljem postal njen voljni suženj. Na Wolfa Larsena sem se pa silno raztogotil. S svojim

75

ničvrednim govorjenjem je žalil mojo močatost, me zbadal s tistimi nogami, na katere me je bojda postavil po svoji zaslugi.

»Morebiti sem se res naučil stati na svojih nogah,« sem odgovoril. »Lahko pa še pohodim druge z njimi.«

Žaljivo me je pogledal. »Potemtakem je tvoja vzgoja šele napol dovršena,« je rekel mrzlo in se obrnil k njej.

»Na naši ladji smo jako gostoljubni. Gospod Van Weyden je to spoznal. Vse storimo, kar moremo, da se naši gostje počutijo kakor doma. Kaj ne, gospod Van Weyden?«

»Vse do lupljenja krompirja in pomivanja posode,« sem odgovoril, »da ne omenim zavijanja vratov iz golega tovarištva.«

»Prosim vas, ne ustvarite si o nas napačnega mnenja iz takih besedi gospoda Van Weydena,« je dejal in se delal skrbnega. »Kakor vidite, Miss Brewster, nosi za pasom dolg nož — ee — ehem — nekaj prav nenavadnega za ladijskega častnika. Včasih pa je gospod Van Weyden vsega čislanja vreden, včasih pa je zopet — kako bi rekel prav — prepirljiv in treba je strogih odredb. V svojih mirnih trenutkih je čisto pameten in ker je sedajle miren, gotovo ne bo tajil, da mi je šele včeraj grozil, da me ubije.«

Jaz sem se skoraj daval, oči so mi bile ognjevit. Obrnil je pozornost name.

»Poglejte pa ga sedajle. V vaši prisotnosti se komaj brzda. Vsekakor ni vaje navzočnosti žensk. Pri-

hodnjič se bom moral oborožiti, predno se bom upal iti z njim na krov.«

Zalostno je zgnal z glavo in zamrmral: Res, hudo, prehudo;« lovei pa so se krohotali.

Pomorski glasovi teh ljudi, ki so roštali in hreščali v tesnem prostoru, so naredili name divji učinek. Vse okoli mene je bilo divje, in ko sem pomotrival to čudno žensko in se zavedal, kako malo je pristojala v ta svet, sem se prvokrat zavedel, kako silno sem i jaz bil del tega sveta. Poznal sem te ljudi in njihovo mišljenje, bil sem sam eden izmed njih, živel življenje lovecev na morske pse, jedel hrano teh lovecev, mislil izvečine prav kot ti loveci na morske pse. Zame ni bilo nič čudnega, neznanega v vsem tem, v teh grobih oblačilih, surovih obrazih, divjem krohotu ali majajčih se kabinskih stenah in zibajočih se pomorskih svetilkah.

Ko sem nadeval surovo maslo na kos kruha, so mi oči obstale na moji roki. Členki so bili odrti, prsti otekli, nohti črno obrobljeni. Na vratu sem čutil, da so mi rastle kocine, rokav moje suknje je bil razparan, na vratu modre srajce, ki sem jo imel na sebi, je manjkalo gumb. Bodalo, ki ga je bil Wolf Larsen omenil, je počivalo v nožnici ob pasu. Povsem naravno je bilo, da je bilo tam — kako naravno, se nisem zavedel vse do sedaj, ko sem zrl nanj z njenimi očmi in bil prepričan, kako čudno se je njej moralo vse skupaj videti.

(Dalje prih.)

MAKO

LJUBLJANA
Dunajska cesta šte. 36
zraven JUGO AUTO

Novo otvorjena manufakturna zaloga
prodaja vse oblačilno blago

najceneje

Poskusite, ne bode vam žal!

Brez vsakega drugega naznanila.

Sedem mesecev po smrti svoje žene, naše nepozabne mamice, nas je danes ob 7. uri jutraj po kratki mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, za večno zapustil naš ljubljani oče, ded, brat, stric in tast gospod

JERNEJ pl. ANDREJKA-LIVNOGRADSKI
gardni podpolkovnik v p., častni občan občine
Rova i. t. d.

Truplo preblegega pokojnika se bo blagoslovilo v četrtek dne 6. maja ob 9. uri jutraj pred hišo žalosli Miklošičeva cesta 16, nato pa prepeljalo na Rova, kjer se položi ob 10. uri jutraj v rodbinsko grobnico k večnemu počitku. Sv. maše zadržnice se bodo brale v petek dne 7. maja ob 10. uri v cerkvi Marijinega oznanenja in na Rovih.

V Ljubljani, dne 4. maja 1926.

Dr. Rudolf in podpolkovnik Viktor Andrejka, sinova v imenu ostalih sorodnikov.

ING. VIKTOR ZUPANC
gradbeni nadsvetnik

ZORA DOLNIČARJEVA
učiteljica
poročena

Ljubljana, 5. maja 1926.

Postranski
zaslužek

primerno za vsakogar. — Pojasnila proti znamki 1 dinarja. Propagandna reklamna družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II.

Mali oglasi.

Za vsako besedo se plača 50 par, za debelo tiskano pa Din 1.—

50.000 Din
in več

letnih dohodkov z lahkoto zaslužiti se nudi vsakomur. Poudbe z znamko Din 1.— na M. PIRC, Ljubljana I., pošto ležeče.

KOKS-ČEBIN

Welfova 1/II. - Telef. 56.

Otomane
izdelave v danajfinejši 700 Din, v blagu mastu 700 Din, modroci iz 800—1000 Din, najfinejša trava 250 Din in vsa tapetniška dela najceneje Rud. Sever, Gosposvetska cesta 6.

Proda se
posestvo s hišo in nekaj zemljišča v Zagorju ob Savi št. 112 po ugodni ceni. — Katarina Pitzman.

Na dobro
in ceno domačo opoldansko hrano se sprejme več gospodov in gospodžken. Naslov v upravi lista.

Uprava „Narodnega Dnevnika“
prodaja
makulturni papir
kg Din 4.50.

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi

najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje,